

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ BAŞKANI PROF. DR. OĞUZ KARADENİZ ÜSTADIMIZ İLE RÖPORTAJIMIZ



yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi İİBF İktisat Bölümünde öğretim üyesi olarak, akademiye geçtim.. 2006 yılında Pamukkale Üniversitesi İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümüne atandım. Dokuz yıl Honaz Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü görevini yürüttüm ve mesleki eğitim ile ilgili çalışmalar yaptım. Avrupa Birliği

Üstadım kendinizi kısaca tanıtır mısınız, eğitiminiz hakkında bilgi verebilir misiniz?

1971 yılında Aydın'da öğretmen anne babanın çocuğu olarak dünyaya geldim. İlk ve orta öğrenimimi Aydın'da tamamladım. Gazi Üniversitesi İİBF Maliye bölümünden mezun oldum. Yüksek Lisansımı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Mali Hukuk, doktoramı ise aynı enstitünün Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri anabilim dalında tamamladım. 1994-1995 yılları arasında Maliye Bakanlığı'nda vergi denetmen yardımcısı, 1995-2000 yılları arasında Sosyal Sigortalar Kurumunda (SSK) sırasıyla sigorta müfettiş yardımcısı, sigorta müfettişi, 2000-2003 yılları arasında SSK Sigorta İşleri Genel Müdür Yardımcısı, 2003-2004 yıllarında refakat müfettişi ve sigorta müfettişi olarak çalıştım. 2004

Komisyonunda bir proje kapsamında beş yıl kadar, emeklilik, uzun dönem bakım ve sağlık konularında sosyal güvenlik ile ilgili ülke uzmanı olarak görev yaptım. Ayrıca Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, mesleki eğitim, kayıtlı istihdamın artması ve kadın istihdamı projelerinde uzman ve yönetici olarak çalıştım. Pamukkale Üniversitesi'nde on altı yıldan beri Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölüm başkanlığı ve Denizli İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu üyeliği görevlerini de yürütüyorum. İyi derecede İngilizce ve Fransızca biliyorum. Evliyim ve iki çocuk babasıyım.

Üstadım kurumumuzda meslekte iken nasıl çalışmalar yürüttünüz? Hangi görevlerde bulundunuz?

Kurumda müfettişlik ve genel müdür yardımcılığı gibi hem denetim hem de ida-



ri görevlerim oldu. 2000'lerin başında sosyal güvenlik reformu ile ilgili çalışmalara Kurum adına katıldım. SSK'da çalıştığı dönemde sosyal güvenlik reformu, kayıtlı istihdamın artırılması yanında kalite yönetimi, otomasyon (sanal sigorta müdürlüğü) gibi kurumsal projelerin yönetiminde görev aldım. Sanal sigorta müdürlüğü sayesinde sigortalılar sigorta müdürlüğüne gitmeden sigortalı gün sayılarını, ne zaman emekli olacaklarını, sosyal sigorta mevzuatı ile ilgili formlara internet üstünden erişmeye başladılar. Sorularına da 24 saat içinde e-posta üzerinden cevap alabilecekleri bir sistem kurduk. Böylelikle sigorta müdürlüklerine gitmeden pek çok işlerini internet üstünden yapabilmeye başladılar. Site internetin bugünkü kadar yaygın olmadığı bir dönemde çok ilgi görmüştü. 2000'lerin başında sigortalı sayımız yaklaşık 5 milyonu. Ziyaretçi sayısı aylık 4,5 milyon civarıydı. Böylelikle kayıtlı istihdamın artmasına, bürokrasinin azalmasına ciddi

bir katkı sağlandı. E-sigorta projesi ile de bir buçuk iki yıl geriden izlenen prim tahakkuk ve tahsilatı aylık izlenmeye başlandı. Hatta ilk pilot uygulamasını da şu anda SGK Müfettişleri Dernek Başkanlığını yapan Aydın Kurnaz üstünüz Ankara Sigorta İl Müdürlüğünü yaptığı sırada, adı geçen müdürlükte gerçekleştirdi. Tüm sigorta il müdürlükleri tam otomasyona geçirildi. Projeler e-devlet kategorisinde üç ödül aldı. E-bildirge projesinin temelleri de bu dönemde atıldı. Proje 2004 yılında sonuçlandı ve aylık sigorta prim bildirgesi ile dört aylık dönem bordrosu birleştirildi ve internet üstünden alınmaya başlandı. Böylelikle sigortalılar sigortalı hizmetlerini aylık görebilmeye başladılar. Daha da önemlisi e-bildirge Kurumda emeklilik sağlıkla ilgili işlemlerde hem bürokrasiyi azalttı, hem de suiistimalleri önledi. Proje genel müdür yardımcılığım döneminde başladı. Ancak daha sonrasındaki süreçte (2003-2004) Bakanlık ve Kurum yöne-

ticileri projeyi büyük bir azimle tamamladılar. Hepsine çok teşekkür ediyorum ve şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca SSK'da bulunduğum dönemde Kurumda kalite çalışmalarını başlattık. Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü'nün kalite temsilcisi bendim. Başlanan kalite çalışmaları ile kısa sürede 20 kadar sigorta il müdürlüğü ve genel müdürlük ISO-9001-Kalite Belgesi aldı. Personel ciddi eğitimlerden geçti. Emekli aylığı bağlama sürelerinde ciddi düşüşler ve sigortalı memnuniyetinde de önemli artışlar sağlandı. Ayrıca bu dönemde SSK'nın İlaç Fabrikasının Yönetim Kurulunda da görev aldım ve fabrikanın gelişimine Kurum adına destek vermeye çalıştım. Uluslararası Sosyal Güvenlik Teşkilatının (ISSA) Asya Pasifik Müdürler Toplantısını da 10 yıl aradan sonra 2002 yılında Türkiye'de gerçekleştirdik. İki gün süren bu uluslararası toplantının Milli Organizasyon Komitesi Başkanıydım. Çok sayıda ülkenin sosyal güvenlik kurumu yöneticisini İstanbul'da ağırladık. ISSA'dan övgü dolu teşekkür mektupları aldık. Bilimsel yönü olan toplantıya çok sayıda müfettiş arkadaşımız da katıldı ve katkı sağladı. Bu dönemde projelerin yürütülmesinde benimle beraber çalışan tüm meslektaşlarıma, çalışma arkadaşlarıma ve yöneticilerime çok teşekkür ediyorum. Onlar olmasa bu projelerin hiç biri hayata geçemezdi. Son olarak da Bakanlık bünyesinde 2004-2006 yılları arasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürütülen Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Projesinin (KADİM) projesinin hazırlanmasında ve kısmen uygulanmasında çalıştım.

Üstadım müfettişlik mesleğinin yürütümü ile ilgili bize bilgi verir misiniz?

Müfettişlik mesleği çok önemli ve saygın

olduğu kadar, zor bir meslektir. Sosyal güvenlik müfettişliği ise diğer idari müfettişlik türlerinden ayrılır. Aslında Sosyal Güvenlik Kurumu müfettişliği, işyeri denetimi anlamında, iş müfettişliğinin bir parçasıdır. Çalışanların insan onuruna yaraşır işlerde çalışmasının temini için mevzuatın uygulanmasını denetler. Sosyal güvenlik hakkının bireylere erişimini sağlar. İdari denetim soruşturma ve teftişten oluşur ve tüm kurumlar için önemlidir. Ancak sosyal güvenlik müfettişliğinin işyeri ve sigortalı denetimi kayıtlı istihdama katkı sunarken, iş kazası, meslek hastalığı gibi durumlarda sigortalı ve hak sahiplerinin kısa vadede hemen sosyal güvenlik hakkına erişimi sağlar. Sosyal güvenlik, anne karnından başlayan ve kişinin hak sahipleri bağlamında ölümden sonra da geride kalanları koruyan devasa ve çok hayati bir sistem. İşte bu sistem içinde sosyal güvenliğin fiili kapsamını genişletmek SGK'nın denetim elemanlarına düşüyor.

Müfettişlik mesleği yurdun dört bir yanında her mevsim çalışmayı gerektirebilir. Müfettişler çoğu zaman yalnızdır. Turne sırasında en zor gelen, akşam mesai bittiğinde herkesin evine giderken sizin İl Müdürlüğünde tek başınıza kalmanızdır. En güzel konaklama tesislerinde de kalsanız, akşam bazen yatak batar. Eşinizi çocuklarınızı özlersiniz. Ama bu özlem beraberinde aile içinde sevgiyi, aşkı diri tutar. Müfettişlerin eşleri evin tam anlamıyla her şeyidir. Onlar olmasa çocukların okulundan faturalara evde hiçbir şey tam yürümez. Eşlerin her ikisinin müfettiş olması halinde de çoğunlukla tüm işler maalesef yine kadının üstüne kalır.

Diğer yandan müfettişler insanımızı ve ekonomimizi tanıma, güzel yurdumuzun tarihi doğal güzelliklerini görme fırsatı da bulurlar. Sosyo-ekonomik durumları birbirinden

farklı insanlarla muhatap olurlar. Bu da müfettişlerin içinde buldukları toplumu, ekonomiyi, işyerlerini, çalışanları yakından tanımalarına olanak tanır.

Müfettişlerin denetim kadar bir önemli görevi de, Kurum mevzuatının uygulanmasında ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi için görüş öneri raporu yazmaktır. Görüş öneri raporlarınız gün gelir genelgeyi, yönetmeliği değiştirebilir. Hatta yasal değişikliklerin yapılması sırasında raporlarınızdan yararlanır. Bu nedenle müfettişin çalıştığı alanda sadece denetim yapıp, anlık sorunları çözmesi kadar, mevzuatı geliştiren, Kurum hizmetlerini iyileştiren, vatandaş memnuniyetini arttıran çalışmalar da yapması ve Kuruma sunması önemlidir. Bunun için müfettiş titiz olmalı, çok yönlü düşünebilmeli, çok okumalı, alanı ile ilgili ülkemizdeki ve dünyadaki gelişmeleri iyi takip etmelidir.

Üstadım şu anda çalıştığınız göreviniz hakkında bilgi verebilir misiniz?

Halen Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde öğretim üyesiyim. Bölüm Başkanlığı görevini yürütüyorum. Bir bilim insanı olarak uygulama deneyimimi teorik bilgilerle bütünleştirmeye çalışıyorum. Üniversitelerin temelde üç ana işlevinden söz edilir. Bunlardan birincisi, evrensel düzeyde bilginin eğitim öğretim sürecinde öğrenciye aktarılması, ikincisi, yine evrensel düzeyde bilginin araştırma-geliştirme projeleri ile üretilmesi ve yayına dönüştürülmesi, üçüncüsü ise topluma katkıdır. Ben her üç alanda da çalışmayı seviyorum. Ülkemize, insanlığa yararlı olan projeler üretmek, bilimsel çalışmalar yapmak, bunları öğrencilerime aktarmak çok heyecan verici. Alan çalışması biraz da müfettişlikten kalma bir alışkanlık. Müfettiş-

lik sırasında işyerini görmek işçi ve işverenlerle görüşme yapma alışkanlığı, bilimsel alanda da kanıta dayalı çalışmalar yapma noktasında beni motive ediyor. Sosyal güvenlik, işgücü piyasası ve mesleki eğitim alanlarında akademik çalışmalarımı sürdürüyorum. Kendi alanımla ilgili evrensel standartlarda nicel ve nitel yöntemleri kullanarak ilgi alandaki sorunları tespit etmek, etki analizleri yapmak ve bunlara çözüm üretmek ve lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenci yetiştirmek beni mutlu ediyor. Yaptıklarınızı da topluma ve politika yapıcılara aktarmak, ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlamak çok değerli ve keyifli bir süreç. Bilim insanı olmak, yaşam boyu öğrenci olmak demek. Her gün öğreniyorum ve öğrendiklerimi tecrübelerimle ve teorik bilgilerle birleştirmeye, literatüre katkı yapmaya çalışıyorum. Mesleğimi çok seviyorum. Tüm bunlarla beraber yüreğimin hep bir parçası Sosyal Güvenlik Kurumu ve denetim elemanlığı mesleği ile atıyor. Kurumumuzun iyi yaptığı işler beni mutlu ediyor, gururlandırıyor.

Üstadım meslekle görevinizle ilgili deneyimlerinizden/tecrübelerinizden/hatıralarınızdan bizimle paylaşmak istedikleriniz var mıdır?

O kadar çok hatıra var ki. Belki bir gün kitap bile olur. Beni en çok etkileyen işyeri denetimleri ile ilgili hatıralarımdı. 1998 yılında Ege'nin bir ilinde bir müfettiş arkadaşım-la denetimdeyiz. Grup başkanımız bizi aradı. Denetim yaptığımız yere yakın bir ilçede bir fırıncılar odası başkanı fırınlarda sigortasız çalışma ile ilgili Bakanlığa yakınma dilekçesi vermiş. İlçedeki kırk kadar fırını denetlememiz gerekiyor. Arkadaşıma sordum. O da kabul etti. Biz gündüz işinin üstüne gece yarısı polisten de yardım alarak sabaha kadar fırınları denetledik. Gece işyeri denetimi çok zordur.

İnsanlar sizi gecenin üçünde dördünde fırında görünce hem şaşırıyorlar, hem de seviniyorlar. Çok sayıda sigortasız işçi tespit ettik. Sabaha karşı saat 04.00'de bir işyerine girdik. Kendimizi tanıttık. Yetmişli yaşlarda bir çalışan yanıma geldi. Gözleri dolarak bize sarıldı. "Bundan tam 25 sene önce 1973 yılında bir sigorta müfettişi, tam da bugün, bu işyerine geldi. Ben elli yaşındaydım. Sigortasız çalışıyordum. Beni sigortalı yapmak istedi. İşverenim ve müfettişin ısrarına rağmen ben tutanağa ismimi yazdırmak istemedim. Müfettiş "Bak 20-25 sene sonra emekli olursun dedi." Kim görecektir yetmişleri ? dedim". Sonra beni ikna ettiler. Bugünün üstünden tam 25 sene geçti. Ve ben bugün sigorta il müdürlüğüne emeklilik dilekçemi vermeye gidiyorum. Aldığım emekli maaşı ile de torunumun üniversite masrafını karşılayacağım. Devletimiz sağ olsun, Bize elini uzattı ve bizi emekli etti. İyi ki varsınız " dedi. Ben ve meslektaşım çok duygulandık. O gün de orada 18 yaşında bir gencin sigorta tescilini yaptık. Sigorta kaydı yapılırca, hikayeyi duyan gencin gözleri parıladı. Yaptığımız işler çok önemli. Sizin için tuttuğunuz sıradan bir işyeri tutanağı olabilir. Ama siz o tutanağı düzgün tutarsanız, işyerinin fotoğrafını düzgün çekebilirseniz, yıllar sonra bile çalışanların ve/veya hak sahiplerinin sosyal güvenlik haklarına kavuşmasını sağlıyorsunuz.

Üstadım meslektaşlarımıza önerileriniz nelerdir?

SGK müfettişliği çok önemli ve değerli bir meslek. Müfettiş korkulan değil, Kurumuna, işverene sigortalıya yol gösteren olmalı. Caydırıcılık çok önemli ama, tek başına yeterli değil. Mütevazilik ve insana saygı çok önemli. Müfettişlik kariyer meslek. Ancak mesleğe duyulan

saygı müfettiş kelimesinin caydırıcılığı ve korkusundan kaynaklanmamalı. Bilgi birikiminizle, kültürünüzle, insana duyduğunuz sevginiz, nezaketiniz ve hoşgörünüz ile saygınlık kazanırsınız. Müfettiş her davranışı ile örnek olmalı. Sürekli okumalı. Kendini geliştirmeli. Teknolojiyi iyi kullanmalı. Dil öğrenmeli. Dünya'da ve Türkiye'de alanındaki gelişmeleri takip etmeli. Denetim elemanı, Ulu Önder Atatürk'ün "Hayatta en gerçek yol gösterici, bilimdir" özdeyişi çerçevesinde; bilimi kendisine temel yol gösterici olarak almalı, bilimsel yöntemlerle çalışmalı, teorik bilgisi ile alan deneyimini birleştirmelidir. Sorunları bilimsel yöntemlerle analiz edebilmeli, sorunlara akılcı ve gerçekçi çözümler de üretebilmelidir.

Üstadım derneğimiz ve dergimiz ile ilgili düşüncelerinizi bizlerle paylaşır mısınız?

Sigorta Müfettişleri Derneği yaklaşık 50 yaşında. Bundan yarım asır önce 800 sigorta müfettişinin özlük haklarını iyileştirmek için kurdukları bir mesleki topluluk. Bizler çeyrek asır önce çalışmalarımızı bilimsel düzlemde tartışabilmek için Sosyal Güvenlik Dünyası Dergisini kurduk. Dergi bu sene 24. Yılı kutluyor. Dergiyi adını verirken, Maliye Hesap Uzmanları Derneği'nin yayınladığı Vergi Dünyası dergisinden esinlendik. İlk sayıdan sonraki beş sayıyı İzmir Grubundaki arkadaşlarımızın desteği ile çıkarabildik. Teorik ve uygulamaya dönük makaleleri tek çatı altında toplamayı hedefledik. Böylelikle bilimsel çalışmalara katkı verirken, işveren ve sigortalıların sorularını da cevaplamayı hedefledik. Bugün Dergimiz 24 yaşında ve 104. Sayısı çıkıyor. Çok mutluyum. Gençler müfettiş üstatlarından aldıkları dergiyi çok daha iyi yerlere getiriyorlar. Derginin Ulakbim tarafından izlenmesi, bilimsel

olarak çok kıymetli. Bu noktada dernekte ve dergide emeği geçenleri tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum.

Üstadım son olarak neler söylemek istersiniz?

Hayat çok kısa. 95 döneminde mesleğe başlatan bizlerden üç meslektaşımız hayata erken yaşta veda ettiler. Sevgili Erkan, Nurettin ve Bekir'i rahmet ve özlemlerle anıyorum. Ortalama insan ömrünün üçte biri çalışmakla geçiyor. Çalışmak çok önemli ve insanın kendisini var etmesini sağlıyor. Ancak çalışma dışında da uğraşlarımızın olması gerekiyor. Sağlık, aile ve bizi seven arkadaşlar en önemli zenginliğimiz.

İnsanın işi dışında hobileri, uğraşları olmalı. İnsan ailesine, dostlarına, sevdiğilerine zaman ayırmalı. Yirmili yaşlarda ellili yaşlar çok uzak geliyordu. Bir bakmışsınız hayat hızla akıp gitmiş. Bu nedenle her anı hissederek, fark ederek, farkında olarak yaşamalı. Her anın kıymetini bilmeli.

Yıllar sonra tarafıma gösterilen bu vefalı davranış ben fazlasıyla mutlu etti ve duygulandırdı. Şahsınızda, tüm meslektaşlarıma ve SGK Müfettişleri Derneği'ne çok teşekkür ediyor, tüm meslektaşlarımı sevgi ve saygıyla selamlıyorum.